



HOLTHUYSERPAD 12 KM

bevindt zich een vogelkijkscherm dat uitzicht biedt op een grote, ondiepe plas met enkele kleine eilandjes. Afhankelijk van het seizoen zijn hier vele soorten riet- en watervogels waar te nemen, waaronder ook de bijzondere roerdomp. Deze slanke, bruine vogel van het formaat reiger laat zich niet vaak zien, maar zijn bijzondere, lage geluid is soms vanuit het riet te horen. De roerdomp kwam al voor in andere waterrijke gebieden, zoals in de rietlanden van de Oude Waal en in de Rijnstrangen, maar na de aanleg van het natte natuurgebied Waterrijk Oost werd hij al snel ook hier waargenomen.

7 Water Idylle

De Water Idylle is een van de drie idyllen in Park Lingezege die samen een kunstproject vormen. De andere twee zijn de Berg Idylle bij de Broekakkers en de A325 en de Bos Idylle bij Ressen. Achter de toegangspoort van de Water Idylle liggen in het betonnen pad de bandensporen van de landbouwmachines die hier vroeger in de kleigrond waren te zien.

8 De Hoge Woerd

Een woerd is een 'geringe terreinsverhoging in het gebied van de grote rivieren, natuurlijk of kunstmatig.' Rijkerswoerd is van oudsher inderdaad een bewoonde plek op een hoger gelegen stuk land, gevormd door rivierzand dat ter plaatse is opgestoven tot een zogenaamd 'rivierduin'. Volgens het uit de 19de eeuw stammende 'Aardrijkskundig Woordenboek' van A.J. van der Aa was Rijkerswoerd destijds een buurtschap van 21 huizen en 160 inwoners, een uur lopen van Arnhem en een half uur gaans van het dorp Elst. Het buurtschap werd, 'hoe klein het ook mocht zijn', onderscheiden in drie delen. Vanwege de hier duidelijk zichtbare verhoging werd het gedeelte waar we nu staan aangeduid als 'de Hoge Woerd'.

De Hoge Woerd ligt op een verhoging in het landschap



Dit Klompenpad is tot stand gekomen onder coördinatie van Stichting Landschapsbeheer Gelderland in samenwerking met diverse particuliere eigenaren, vele vrijwilligers, de gemeente Arnhem, Staatsbosbeheer en andere partijen uit de streek. Klompenpaden zijn cultuurhistorische wandelroutes die particuliere terreinen, zoals landgoederen en boerenland, toegankelijk maken voor de wandelaar. Ze gaan zoveel mogelijk over historisch tracé en onverharde paden. Rust, kleinschaligheid en de combinatie van cultuur en natuur bepalen de sfeer en vertellen bewoners en wandelaars over de geschiedenis van hun omgeving. Ook het landschap heeft voordeel van de ontwikkeling van Klompenpaden: vaak worden landschapselementen hersteld en aangelegd. Door aan te sluiten bij lokale initiatieven als landwinkels, horeca en kamperen bij de boer wordt de economie van de streek versterkt.

Meer informatie over Klompenpaden: www.klompenpaden.nl. Hier vindt u ook actuele wijzigingen of aandachtspunten.

Meer informatie over Stichting Landschapsbeheer Gelderland: slgelderland.nl

PRAKTISCHE INFORMATIE

- Rondwandeling gemarkeerd in twee richtingen met rode klompjes.
- Het is mogelijk om sommige Klompenpaden te combineren. Eventuele overstap-punten zijn aangegeven op de kaart en ter plekke in het veld.
- De nummers op de kaart verwijzen naar bezienswaardigheden langs de route die beschreven worden in deze folder.
- Routenavigatie en informatie over landschap en cultuurhistorie is ook beschikbaar via de Klompenpaden app.
- Het Klompenpad is niet geschikt voor kinderwagens en rolstoelen vanwege de smalle en onverharde paden. Stevig en waterdicht schoeisel wordt aanbevolen.
- Honden zijn alleen toegestaan aan de lijn. Dit is aangegeven op de openstellings-borden die u aan het begin van het particuliere terrein vindt.



productie & eindredactie tekst Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG) Louis Verhaar, Tess de Hoogh, Marion Weijers, Steiny Boone en SLG

eindredactie beeldmateriaal SLG Steiny Boone, Tess de Hoogh, Louis Verhaar, Historische Kring Huessen, Shutterstock, Het Kadaster/Topotijdreis en SLG. Op de voorkant staat een foto van Boerderij Holthuisen in 1971.

opmaak met speciale dank aan Bas Reijnen de Klompenpadenwerkgroep Holthuiserpadd en de particuliere grondeigenaren

© Stichting Landschapsbeheer Gelderland 2025, 1^e druk. Alle rechten voorbehouden

€ 2,00

Bij vragen of opmerkingen over dit pad kunt u contact opnemen met SLG via www.klompenpaden.nl.

Dit Klompenpad is mede gefinancierd door de Provincie Gelderland, de gemeente Arnhem, het Cultuurfonds en de Nationale Postcode Loterij.



Wandelen over een
oude dijk, langs
kolken, moeras en
landgoed in het
mooie buitengebied
van Arnhem



HOLTHUYSERPAD 12 KM



KLOMPENPADEN





HOLTHUYSERPAD 12 KM

1 Moerasgebied De Korenmaat

Het moeras aan de Huissensedijk ter hoogte van de Stadsboerderij De Korenmaat is ecologisch zeer waardevol. Dat komt grotendeels doordat het moeras wordt gevoed met schoon kwelwater, afkomstig van de stuwwal van de Veluwe. Het vormt zo een biotoop voor een aantal bijzondere water- en moerasplanten en allerlei dieren zoals de ijsvogel, amfibieën, vissen en insecten. Dankzij een amfibieëngeleidingssysteem met tunnels onder de Erasmussingel kunnen amfibieën en kleine zoogdieren veilig de andere kant van de weg bereiken.

2 Huissensedijk

De Huissensedijk is een oude Rijndijk. De wielen in landgoed Groot Holthuysen zijn het bewijs dat het Rijnwater tot hier kon komen. In 1935 werd noordelijker de Malburgsedijk aangelegd, sindsdien is de Huissensedijk geen winterdijk meer. Dat betekent dat de dijk bij hoge waterstanden van de Rijn niet meer de functie heeft om overstroming van omliggende gebieden te voorkomen. Aan de noordkant is het restant zichtbaar van wat ooit een Rijnstrang is geweest, een nevengeul in de uiterwaarden van de Rijn. Het water in de strang is schoon, want een dam scheidt het van het erachter gelegen vuilere oppervlaktewater. De Huissensedijk heeft bloemrijke graslanden, die samen met het Immerloo Park worden begraaasd door schapen. De zuidzone van de Huissensedijk is van ecologische betekenis door kleine natuurelementen zoals moeras en houtsingels en de verspreide beplantingselementen, zoals de knotwilgen.

3 Landgoed Groot Holthuysen

Behalve boerderij Groot Holthuysen, die nu wordt opgeknapt, kende Huissen ook boerderij Klein Holthuysen. Een mogelijke verklaring voor de naam Holthuysen is te vinden in het houtgewas dat hier al eeuwenlang welig tiert. De dijk zou in 1727 al zo dicht begroeid zijn met essen, iepen, wilgen en heggen dat "naulijkcx son of wint daer over kon schijnen of wajen". Een andere optie is de middel nederlandse benaming Holthuis, wat simpelweg houtschuur betekent. De derde variant die wordt genoemd is vernoeming naar de Kleefse leenman die er woonde en al in 1392 wordt genoemd: Arnd van Holthuisen. In 1795 speelde zich op Groot Holthuysen een bloederig drama af. Kroatische soldaten uit het Pruisische leger, die Huissen tegen de oprukkende Fransen moesten verdedigen, sloegen bij de komst van de vijand aan het plunderen. Op 10 januari 1795 om



Kolk bij Groot Holthuysen

ongeveer tien uur 's avonds, drongen vijf Kroaten binnen bij de broers Derk en Peter Brands. Zij eisten geld en horloges van deze bewoners van Groot Holthuysen. Toen de broers aangaven geen horloges te hebben, sloegen de soldaten wild met hun degens om zich heen. Derk probeerde de slagen met een opgeheven arm af te weren, maar het gruwelijke gevolg was dat arm en hoofd in één houw werden afgeslagen. Zijn broer Peter, ernstig aan zijn gezicht gewond, moest machteloos toezien hoe Derk werd afgeslacht. Hij overleefde de overval dankzij de geneeskunsten van de Huissense chirurgijn Budding. De rovers gingen er met vijfhonderd gulden vandoor, zonder ooit nog gepakt te worden.

4 Kolken en wielen

In Groot Holthuysen liggen meerdere wielen of kolken: met water gevulde gaten, ontstaan door dijkdoorbraken. Doordat het water met grote kracht door de kapotte dijk stroomde, zijn ze vaak diep. Door het kolken van het water hebben ze vaak een ronde vorm aangenomen. De wielen in Groot Holthuysen dateren uit de 15e t/m de 17e eeuw. Bij hoge Rijnstanden dijen de plassen nog altijd flink uit door kwelwater, dat via de grond onder de dijk door de wielen bereikt.

5 Het Zeegbos

Het Zeegbos is een groene buffer die begin deze eeuw werd aangelegd als barrière tussen de wijken Rijkerswoerd (Arnhem) en Loovelden (Huissen). In het Zeegbos ligt de Walzeeg. De Walzeeg is een van de vele zegen in de Over-Betuwe. Via een uitgekiend systeem van sloten en stuwtjes wordt overtollig water afgevoerd naar de Linge, een kanaal in de Betuwe dat voor dit doel is gegraven. Speciaal is dat de Linge niet alleen water afvoert, maar in tijden van droogte juist ook water aanvoert. En dat alles zonder dat water hoeft te worden weggepompt door gemalen, wat het zegenstelsel uniek maakt in Nederland. De grotere sloten in dit systeem worden zegen genoemd. De Walzeeg vormt van oudsher de grens tussen de gemeenten Arnhem en Huissen. Reeën (zie voorkant van de folder) komen al jaren voor in dit gebied, ook in het Zeegbos. Er zijn hier ruim voldoende graas- en verblijfplekken. Afhankelijk van het jaargetijde wisselen ze in aantallen. 's Morgensvroeg en aan het begin van de avond zijn ze het best te zien. Een groep reeën heet een sprong. Bij onrust of gevaar kunnen reeën een geluid maken wat op blaffen lijkt. Op hun billen zit een grote, witte vlek, die de spiegel wordt genoemd.

6 Vogelkijkscherm

Tussen Nijmegen en Arnhem ligt het grote landschapspark Linge-zegen. In het deelgebied Waterrijk Oost ten zuiden van Arnhem

Roerdomp



HOLTHUYSERPAD 12 KM





Startpunt → Stadsboerderij de Korenmaat, Marius van Beeklaan 5 in Arnhem.

Openbaar vervoer → Bushalte Ezingestraat in Arnhem. Bushalte Mr. P.J. Oudsingel, Arnhem (Rijkerswoerd).

Horeca → Boerderijcafé De Hooijmaat, Marius van Beeklaan 5 in Arnhem. Bakker Hilvers, Achter de Coulissen 1. Happy Day lunchroom, Op het toneel 4 in Arnhem (winkelcentrum).

Kijk op klompenpaden.nl voor dit pad voor actuele informatie en routewijzigingen. Website en Klompenpaden app hebben altijd de meest actuele informatie.

Te gast op het erf en boerenland

Klompenpaden lopen regelmatig over het erf van een boer, langs een beekje of over een sloot. Vaak is dit privéterrein. Er wordt nauw samengewerkt met boeren en grondeigenaren die recreatief medegebruik toestaan. Zonder hun toestemming waren er niet zoveel Klompenpaden.

Honden toegestaan

Honden zijn alleen toegestaan aan de lijn. Dit is aangegeven op de openstellingsborden die u aan het begin van het particuliere terrein vindt.



Historische foto van boerderij de Korenmaat

Stadsboerderij 'De Korenmaat'

De Korenmaat is een boerderij waarvan het woonhuis en een schuur in 1931 in opdracht van de Nederlandse Heidemaatschappij zijn gebouwd, kort nadat een vorig woonhuis en schuur door brand waren verwoest. Een andere schuur, oorspronkelijk een tabaksschuur, maar tegenwoordig een stal, is bij die brand gespaard gebleven. Deze met riet bedekte schuur dateert uit 1830 en is gebouwd op een wat verhoogd stukje land. In die tijd waren de dijken wat lager dan nu. Rijkere boeren konden een schuur zoals deze op een terp bouwen, een zogenaamde vloed-schuur. Hierdoor had het vee ook bij hoogwater een droge plek. Het hele complex is nu in gebruik als natuurcentrum. Voor kinderen is het een lust om tussen de boerderijdieren te vertoeven.

Ontdek de prachtige natuur van het Waterrijk, het Zeegbos en landgoed Holthuysen, gelegen tussen Arnhem-Zuid en het aangrenzende Huissen. Klompen aan, rugzak op en gaan!

Bergerden

Op de historische kaart is het buurtschap Bergerden nog te zien, voordat het gebied uitgroeide tot grootschalige glastuinbouw. Bergerden is een 335 hectare groot kassengebied gelegen in de gemeente Lingewaard tussen Waterrijk in Park Lingezen en de bebouwde kom van Huissen en de Linge. Dit gebied is in 2015 omgedoopt tot 'NEXT Garden' en is één van de locaties die door de overheid is aangewezen voor grootschalige ontwikkeling van glastuinbouw. Men probeert zoveel mogelijk zelf energie op te wekken. Zo zijn er een plas met regenwater (voor de planten) waar zonnepanelen op drijven en een biomassa-centrale voor de levering van warmte.

Kaart uit 1925 met buurtschap Bergerden en buurtschap Rijkerswoerd

